

A B C D E F G H I J K L L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

LUBUSKIE

4351

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ P.W. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA

2. Czas powstania

XIV w.

3. Miejscowość

SIENIAWA ŻARSKA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Parafia rzymsko-katolicka
68-214 Sieniawa Żarska 39
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo zielonogórskie

gmina Żary

pow. ŻARY

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Schönwalde

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo zielonogórskie

powiat Żary

8. Właściciel i jego adres

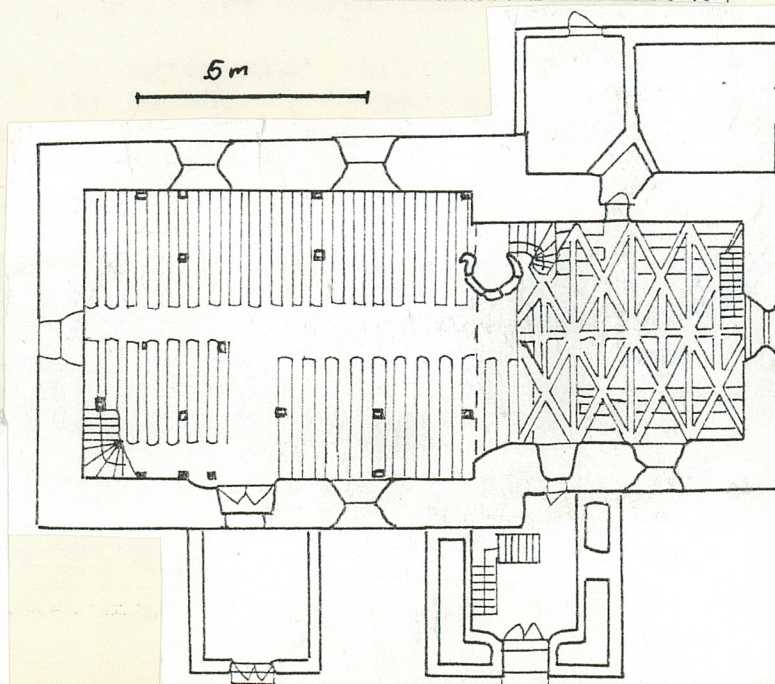
Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
68-214 Sieniawa Żarska 39

10. Rejestr zabytków

Nr 347 data 5.06.1961

Sieniawa Żarska leży 6 km na zachód od Żar, na północ od głównej drogi prowadzącej z Żar przez Lipinki Łużyckie do Trzebiela.

Kościół usytuowany jest na wyniesieniu, tuż przy drodze lokalnej prowadzącej do wsi Górka. Otoczony murem kamiennym.

Budynek kościoła wzniesiony z kamienia narzutowego, otynkowany.

Wieża wybudowana w XIX wieku - ceglana. Zbudowana na rzucie połączonych prostokątów /nawa, prezbiterium/, urozmaicona dobudówkami: zakrystią, kruchtą i wieżą. Nawa, prezbiterium i kruchta przykryte są dachami dwuspadowymi, kryte dachówką karpiówką. Zakrystia dachem pulpitowym. Wieża zwieńczona jest dachem namiotowym, czterospadowym z latarnią o ostrosłupowym hełmie na rzucie ośmioboku. Pokrycie dachu wieży ułożone w karo. Elewacje kościoła gładkie, otynkowane, pozbawione detali architektonicznych.

Elewacja północna skomponowana jest ze ściany nawy, prezbiterium i przylegających do nich kruchty i wieży. Ściana nawy przepruta dwoma wysokimi ostrołukowymi oknami. Partia zachodnia elewacji północnej prezbiterium w części przywieżowej przepruta w połowie wysokości mniejszym, ostrołukowym, rozglifionym oknem.

Elewacja wschodnia: prezbiterium przepruta na osi analogicznym, ostrołukowym, głęboko rozglifionym oknem.

Elewacja południowa składa się z przylegającej do prezbiterium zakrystii i nawy. Ściana zakrystii z trzema nisko umieszczonymi oknami w kształcie wydłużonych prostokątów, wypełniających przestrzeń ściany na całej wysokości.

W elewacji wschodniej zakrystii prostokątny otwór wejściowy z wiatrołapem.

Elewacja korpusu nawy przepruta jest dwoma wysokimi, rozglifionymi, zamkniętymi górami ostrołucznie oknami, umieszczonymi symetrycznie na osi.

Elewacja zachodnia posiada w partii przyziemia niewielkie, prostokątne rozglifione od wnętrza okno. W partii szczytowej przepruta jest malutkim prostokątnym okienkiem.

Wieża założona na rzucie kwadratu. Jej elewacje są gładkie, przeprute na osiach otworami okiennymi, zamkniętymi górami łukiem odcinkowym. Przesłonięte są drewnianą żaluzją - w elewacji wschodniej, zachodniej i południowej.

W elewacji północnej otwory na trzech poziomach. Narożniki wieży ozdobione prostym, gładkim boniowaniem na całej wysokości. Od strony północnej drzwi wejściowe z ujętym półkoliście portalem/zamkniętym/ monumentalnym w formie.

W górnej części portalu zdobiony klincami spiętymi na osi kluczem. Podstawy łuku wsparte na pozostałościach istniejących prawdopodobnie wcześniej pilastrów. Drzwi osadzone w głębi muru dwuskrzydłowe, klepkowe z oryginalnie zachowaną okładziną zamka i klamką. Nad portalem wryty w tynku napis ERBAUT z datą 1809. Elewacja wieży zwieńczona uskokowym gzymsiem. Gzyms zdobiony jest wypukłymi, arkadowymi, ujętymi w narożnikach profilowanymi listwami.

c.d. załącznik 4

Sieniawa Żarska /założona w XIII/ była wsią parafialną pod zwierzchnictwem kościoła żarskiego.

W 1381 roku liczyła 35 łanów. Wg rejestru ziemskiego właścicielami w tym czasie byli Henzel von Gebelzig i Abraham Iude.

W 1402 J. von Biberstein, sprzedał braciom von Falkenhaim roczne czynsze z Sieniawy na rzecz fundacji ołtarza w kościele żarskim. Źródła z XV i XVI wieku wymieniają Hieronima, Wacława von Biberstein sędziego Hansa Witchen, braci von Klux, Georga von Schönaich.

W XIX wieku Sieniawę Żarską zamieszkiwało 29 gospodarzy, 47 chałupników i wielu tkaczy płótna. Kościół zbudowano w XIV w w stylu gotyckim. W XVI w. przebudowano /podwyższono/ i sklepieno prezbiterium. W 1809 r. dobudowano wieżę którą w 1867 r. zwieńczono hełmem. Księgi kościelne prowadzono od 1620 roku.

14. Kubatura 2.800 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 277 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Sakralne	17. Użytkowanie obecne Sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1966 r. -remont /data wyryta nad oknem prezbiterium przy wieży/. 1995 r. -remont dachu		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan zachowania dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Należy odsunąć zielen od elewacji, wykonać cokołową żwirówkę wokół kościoła, częściowo wymienić dachówkę, konserwacja płyty w kruchcie.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

Kubach H.E., Seeger J., Jung W., Die Kunstdenkmäler der Kreises Sorau und der Stadt Forst, Berlin 1939,

Kowalski St., Zabytki województwa zielonogórskiego, Zielona Góra 1987.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Mapa państwowa stanowego Żary, Rękopis kolorowy, 34x44
Herrschaft Sorau in der Niederlausitz 1746, Bibl. Uniw.
Wrocław, sygn.: 1513-IV-B

25. Opracował

tekst Ewa Garbacz, październik 1997 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki przerys wg Kubach H.E.(...), Berlin 1939-E. Garbacz

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. K. Garbacz, październik 1997 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość..... Sieniawa Żarska	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół p.w. Apostołów Piotra i Pawła	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) Zdjęcia
2. Gmina..... Żary		
3. Województwo..... zielonogórskie		

I

2

3

Wkładkę założył: **E. Garbacz**, październik 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Wzór ODZ 1995 r.

Spis zdjęć

1. Widok kościoła od strony północno-zachodniej
2. Widok od strony wschodniej-prezbiterium i wieża
3. Elewacja południowa
4. Portal wejściowy w elewacji północnej
5. Nawa-widok w kierunku empory chóru
6. Słup wspierający emporę nawy
7. Widok prezbiterium
8. Sklepienie prezbiterium
9. Ściana zachodnia kruchty-tablica nagrobna

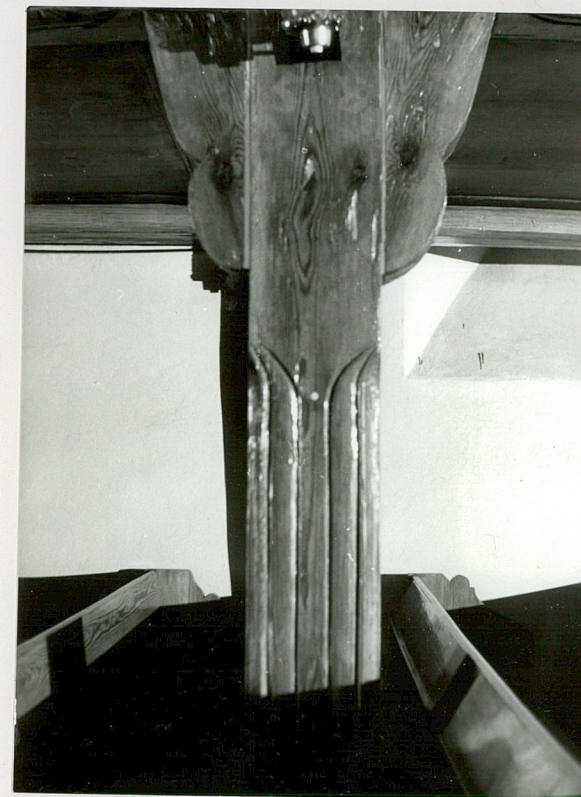
1. Miejscowość..... Sieniawa Żarska	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół p.w. Apostołów Piotra i Pawła	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) Zdjęcia, mapa państwówka stanowego Żary
2. Gmina..... Żary		
3. Województwo..... zielonogórskie		

4

5

6

Wkładkę założył: **Ewa Garbacz ,październik 1997 r.**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Wzór ODZ 1995 r.

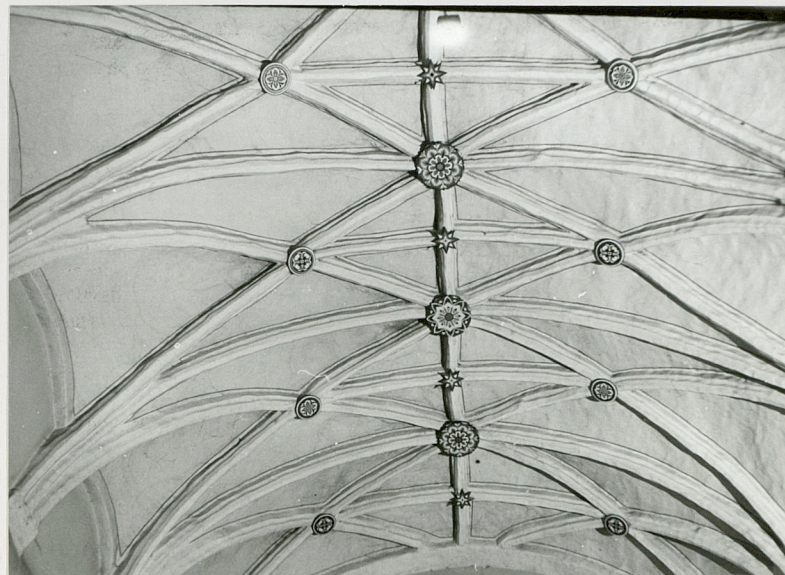

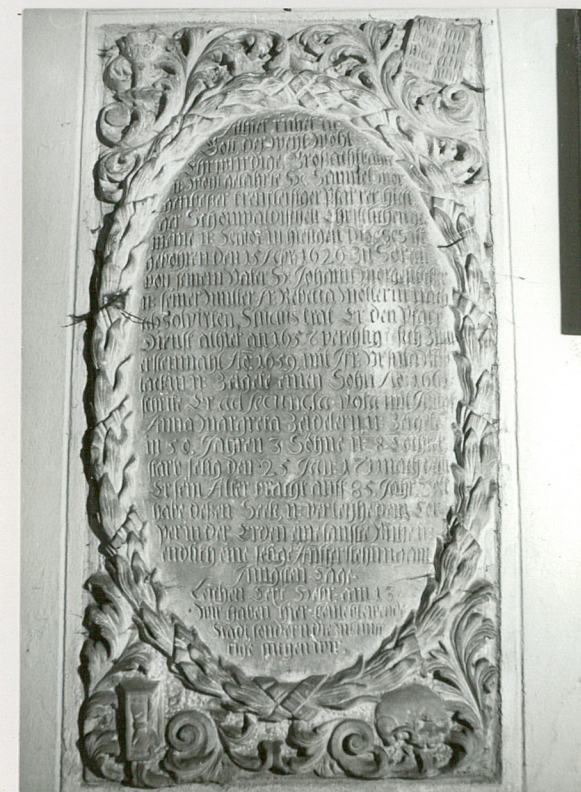
1. Miejscowość..... Sieniawa Żarska	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół p.w. Apostołów Piotra i Pawła	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) Zdjęcia
2. Gmina..... Żary		
3. Województwo..... zielonogórskie		

7

8

9

Wkładkę założył: **Ewa Garbacz , październik 1997 r.**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

1. Miejscowość.....	2. Gmina.....	3. Województwo.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
Sieniawa Żarska	Żary	zielonogórskie	Kościół p.w. Apostołów Piotra i Pawła	c.d. punktu 13

c.d. punktu 13

Latarnia utworzona z ośmiu słupów na rzucie ośmioboku, wspierających półokrągłe arkadowanie. Nakryta jest hełmem w formie ostrosłupa o podstawie ośmioboku.

Wnętrze: złożone z nawy i prezbiterium wydzielonego wyciętą w kształcie łuku parabolicznego, ścianą tęczową. Prezbiterium przekryte jest sklepieniem sieciowym z żebrami wchodzącymi bezpośrednio na płaszczyzny ścian. Kolistе zworniki zdobione. Żebra sklepienne tynkowane.

Prezbiterium oświetlają dwa okna. W ścianie południowej prezbiterium przejście do zakrystii ostrołukowe. Nawa przekryta jest pozornym sklepieniem kolebkowym. Korpus naw opasany emporą na drewnianych słupach zdobionych dekoracją snycerską. Na emporze zachodniej neogotycki prospekt organowy. Nawę oświetlają dwa okna na ścianie południowej.

Wyposażenie współczesne, funkcję ołtarza głównego pełni współczesna kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Ściany prezbiterium i łuku tęczowego ozdobione współczesnymi malowidłami ściennymi. W ścianie zachodniej kruchty wmurowane epitafium - jest to piaskowcowa płyta, wypukła, otoczona wieńcem rzeźbionych liści laurowych i akantem.

Posadzka betonowa, kryta wykładziną. Instalacja elektryczna.

Wkładkę założył: Ewa Garbacz, październik 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....